

Obsah

Úvod	7
1. Použití výpočetní techniky při automatizaci biologického výzkumu	11
1.1. Schéma použití výpočetní techniky při automatizaci biologického experimentu	12
1.1.1. Automatický sběr dat	14
1.1.2. Spřažené zpracování dat získaných během experimentu	15
1.1.2.1. Spřažené zpracování funkcí času	15
1.1.2.2. Zpracování obrazových dat	19
2. Přehled číslicové výpočetní techniky v biologických laboratořích	24
2.1. Přehled technického vybavení číslicového počítače	24
2.1.1. Blokové schéma číslicového počítače	24
2.1.2. Centrální jednotka	25
2.1.3. Paměti	25
2.1.3.1. Operační paměť	27
2.1.3.2. Vnější paměti	28
2.1.4. Organizace styku s perifériemi	34
2.1.4.1. V/V styk řízený programem	35
2.1.4.2. V/V styk řízený systémem přerušení	36
2.1.4.3. V/V styk mimo CPU: DMA	38
2.2. Přehled programového vybavení číslicových počítačů	39
2.2.1. Programování ve strojovém kódu	40
2.2.2. Programování v assembleru	41
2.2.3. Vyšší programovací jazyky	42
2.2.4. Křížové programové vybavení	46
2.2.5. Základní programové vybavení počítačů pro automatizaci vědeckých experimentů v biologii	47
2.2.6. Stav a trendy programového vybavení	49
2.3. Počítače používané v biologických laboratořích	51
2.3.1. Minipočítače	52
2.3.2. Mikropočítače	53
2.3.3. Speciální počítače	58
2.3.4. Programovatelné stolní kalkulátory	60
2.3.5. Terminály	61
2.3.6. Modulární elektronické systémy	62
2.3.6.1. CAMAC	64
2.3.6.2. Multibus	68
2.3.6.3. IMS-2	68
3. Přehled periferních zařízení počítačů v biologických laboratořích	70
3.1. Standardní periferní zařízení laboratorních počítačů	70
3.1.1. Standardní vstupní periferní zařízení	71
3.1.2. Standardní výstupní periferní zařízení	71
3.2. Periferní V/V zařízení počítačů pro styk s reálným procesem	80
3.2.1. Číslicové analogový převodník	80
3.2.2. Analogové číslicový převodník	85
3.2.2.1. Pomocné obvody A—C převodníků	90
3.2.3. Hodiny reálného času	91
3.2.4. Diskrétní vstupy a výstupy	92
3.2.5. Čidla a výkonné prvky pro styk s reálným procesem	92

3.3.	Periferní zařízení pro předběžné zpracování dat	94
3.3.1.	Modulární stavebnice jednotek pro předběžné zpracování dat	95
3.3.1.1.	Lineární obvody	95
3.3.1.2.	Hybridní obvody	99
3.3.1.3.	Číslicové obvody	103
3.3.1.4.	Příklady modulárních stavebnic pro předběžné zpracování dat	103
3.3.1.5.	Univerzální moduly CAMAC pro normalizaci a předběžné zpracování dat	107
3.3.2.	Specializovaná periferní zařízení pro předběžné zpracování dat	109
3.3.2.1.	Amplitudový diskriminátor	110
3.3.2.2.	Synchronizační jednotka pro vstup TV signálu po sloupcích	111
3.3.3.	Procesní doplňky výstupních periferních zařízení	112
3.3.3.1.	Jednoduchý generátor vektorů	112
3.3.3.2.	Generátor plošné značky	114
3.3.3.3.	Expozimetr	114
3.4.	Periferní zařízení pro vstup a výstup obrazových dat	117
3.4.1.	Periferní zařízení pro vstup obrazových dat	117
3.4.1.1.	Periferní zařízení pro poloautomatický vstup obrazových dat	117
3.4.1.2.	Periferní zařízení pro automatický vstup obrazových dat	120
3.4.2.	Periferní zařízení pro výstup obrazových dat	123
3.4.2.1.	Displej obrazových dat	123
3.4.2.2.	Výstup obrazových dat s trvalou kopií	124
3.5.	Periferní zařízení pro přenos dat	125
3.5.1.	Model komunikačního systému	125
3.5.2.	Paralelní přenos	129
3.5.3.	Sériový přenos	130
3.5.3.1.	Asynchronní sériový přenos	130
3.5.3.2.	Synchronní sériový přenos	132
3.5.3.3.	Modemy	135
3.6.	Periferní zařízení pro interakční styk uživatele s počítačem	137
3.6.1.	Vstupní zařízení pro komunikaci s displejem	137
3.6.1.1.	Světelné pero	138
3.6.2.	Hlasový vstup a výstup počítače	138
3.6.2.1.	Hlasový vstup počítače	139
3.6.2.2.	Hlasový výstup počítače	139
4.	Distribuované zpracování dat	141
4.1.	Multiprocessorové systémy	142
4.2.	Sítě počítačů	144
4.2.1.	Místní sítě počítačů	145
5.	Závěr	147
6.	Příloha: Přehled mini- a mikropočítačů vyráběných v zemích RVHP, které se používají pro automatizaci biologických experimentů	149
7.	Literatura	153
8.	Věcný rejstřík	157